

kizsarol: „edjiket a' három közül tőlem ki-zsarolják“ 413. Kalmár vitte be tehát az irodalmi nyelvbe, nem Baróti-Szabó;

körmöl: „Sokszor imé valamit körmel a'-beszéde magának“ 277. Jelentése: kicsal, megkaparit. Ebben a jelentésben nincs a NySz.-ban;

köz-: közút 230: közhaszon 369 és közmese 417;

küljel: „Mert, ha csalárd léssen s igazat nem mutat a küljel“ 354. Kalmár kezdi meg tehát a *külföld* mintájára a *kül* összetételeit;

nyomaték: „Így lésszen kedvesség . . . ajakidban — ha tekinti az ember, mind erejét a Magyar szóllásmódnak, mind pedig annak, a mit a jelent, fontos nyomatékját“ 372. Már közel jár az „accent“ jelentéséhez, vö. NyUSz.;

örül: „Nem vészi-eszbe, hodj örülés az ilyen örülés“ 331, vö. *örjöng* a NyUSz.-ban;

röffen: „ám másért- 's mindjárt röffenni szokott az“ 278;

soroz: „a'- sort néki különböztetni, sorozni“ 336; „hodj -à- mi Nyelvünknek minden szavait le-sorozzam“ 206. Tehát nem Barótinál először (NyUSz.);

szémél: „Nosza szümélj, aki szült, annak szájára, szemére“ 366. l. NyUSz.;

szível: fert aequo animo 123; az igeképzés tárgyalásában emliti ezt az igét, vö. NyUSz. SIMAI ÖDÖN.

*

Adoma. Kölcsey 1838-ban (Kárpáti Kincstár XII.) *anekdót*nak nevezte.

Aggály, Kovacsóczy Mihály 1828 (Varázs rózsa, 11. l.): „ha bösz, remény, vágy, *aggály* . . . változó lánggal fogják körül“.

Ajánlkozni. Széchenyinél 1835-ben (Illum. 33.): „külséje leg-kevésbbé *ajánlkozó*“.

Áj尔多zni, Bugát 1833 (Orv. Szókönyv): „ájuldozás, animi deliquescencia“. — Kunossnál 1834 (Szf.): „*ájuldozni*, ohnmächtigt werden“.

Alakulni. Még 1844-ben is a Végegylet *alkotó* közgyűléséről van szó, a mai „alakuló“ helyett (Magy. Szózatok 1847.).

Alkalatos, Széchenyi 1828 (Lovakrul, 226.): „egy szép *alkalatos* s tágas vendégfogadó“. Érdekes fölcserélése az *-at* és *-alom* képzőknek.

Állandósulni még egy szótárunkban sincs meg.

Álláspont. Márton Szótáraiban (1803 és 1823) *állópont*; Széchenyinél 1828-ban (Lovakrul 161) *állóhely*, 1830-ban (Hitel, Munk. I. 361) *álláshely* s végre 1831-ben (Vil. 172) *álláspont*.

Általános. Márton Szótáraiban (1803) „allgemein“: *mindenes, mindenesen*; ellenben „apodiktisch“: *általános, általános* és még 1811-ben is *általános*: „unbedingt, apodiktisch“.

Alzat. Széchenyi 1835 (Hunn. 243): „kellemek vadászata volt jobbadán foglalatosságink fő alzata“. Szótárban SimB. (1902.)

Sz. K.